

*“Öppna din dörr
och säg att du vill
ha mig här”*

Kollegialt lärande genom lektionsobservationer & didaktiska samtal i Ludvikas skolor - start ht - 2018

Under hösterminen 2018 påbörjar Ludvika kommun arbetet med systematiska lektionsobservationer & didaktiska samtal som ett led i sätta ökat fokus på skolans huvuduppdrag, bättre & bättre undervisning. Arbetet sker med stöd av Modellen från [Successful Schools/BRAVOLessons](#).

VARFÖR ska vi observera?

Den nya zeeländska skolforskaren Helen Timperley (2013) framhåller att även om faktorer som tex. socioekonomisk bakgrund har stort inflytande så är det tydligt att elevernas lärande påverkas starkt av hur lärare undervisar. John Hatties metastudie Visable learning visar samtidigt att de 20 starkaste dimensionerna för att förbättra elevernas resultat alla handlar om hur **läraren tänker och gör i klassrummet**. Stor effekt har därför kompetenshöjande insatser som handlar om lärarens egna professionella utveckling. Ett exempel på en metod som enligt Hattie har stor effekt är feedback/återkoppling från medarbetare, något som hittills varit relativt outnyttjat. En undersökning via Novus visar tex. att endast 11% av lärarna får feedback på sin undervisning (BravoLesson/Successful Schools). Samtidigt finns det, bland annat i studier av Timperley, beskrivet att systematisk kompetensutveckling under lång tid som baseras på skolbaserade aktiviteter, klassrumsobservationer och reflektion över dessa, har stor chans att göra varaktigt avtryck i verksamheten (Skolverket - forskning för klassrummet).

"The most powerful single innovation that enhances achievement is feedback."

John Hattie

"På de framgångsrika skolorna leder öppenhet och samarbete till en spridning av idéer och en likartad utformning av undervisningen. Dessutom arbetar lärarna på dessa skolor också uttryckligen med att undersöka sina lektionsrutiner för att göra dem mer enhetliga.."

(Att organisera för skolframgång, Jarl, Blossing, Andersson)

VAD ska vi observera?

Helen Timperley (2013) menar att moderna observationer bygger på gemensamma analyser av undervisningsmetoder och en **delad förståelse** om vad effektiv undervisning innebär. Därför är

det viktigt att observationen inte bygger på observatörens personligt valda teorier om vad som fungerar i klassrummet. John Hattie menar exempelvis med uttrycket "almost everything works" att det i hans forskning inte går att urskilja några lärandemetoder som vida effektivare än andra. Enligt Timperley (2013) är det därför **elevernas lärande som måste vara i ständigt fokus**. Eftersom lärare arbetar i olika kontexter så finns det ingen garanti för att en viss metod får det önskade resultatet hos eleverna.

"Vi ska inte tala om eleverna i sig utan om hur de ska undervisas. Vi ska inte tala om undervisningen i sig utan hur den påverkade eleverna." – Helen Timperley

Att undersöka elevernas lärande genom att analysera och diskutera hur lärarens undervisningstekniker påverkar elevernas kunskapsresultat är därför en viktig utgångspunkt. Målet är enligt Timperley (2013) att göra lärare till experter på att se samband mellan olika metoder och vilken effekt dessa har på elevernas lärande och deras kunskapsutveckling.

HUR går vi tillväga?

I detta avsnitt följer en tänkt struktur på fyra terminer för att starta upp och implementera systematik i arbetet med kollegialt lärande och lektionsobservationer.

Långsiktigt mål:

Bygga en kollegial kultur där det är naturligt för lärare att studera sin och andras undervisning för att utveckla elevernas lärande.

Två utgångspunkter:

- **Timperleys kunskapscykel** - Målet är att med hjälp av Helen Timperleys modell bygga en kunskapsbildande cykel där lärare, utifrån **elevernas lärande**, systematiskt får chansen att utvärdera och utveckla sin egen undervisning. Arbetet med lektionsobservationer och didaktiska samtal ska ses som stödjande åtgärder i denna cykel och baseras på evidens och forskning kring dimensioner av god undervisning.
- **Rektor tar täten** - Rektor genomför lektionsobservationer och didaktiska samtal. Rektor är enligt 2 kap. 3 § skollagen (2010:800) ansvarig för att utveckla utbildningen och att stödja arbetet med att utvärdera undervisningen. Det är därför viktigt att rektor aktivt deltar i processen och bidrar till att fokuset i Ludvikas skolor koncentreras till den pedagogiska verksamheten.

Mål att nå redan under det första läsåret:

- Att arbetet bygger på systematik och vilar på evidens och forskning kring dimensioner av god undervisning.
- Att alla skolledare har möjlighet att fokusera på rollen som pedagogisk ledare och rättsgarant för kvaliteten i undervisningen.
- Att vi ska märka att undervisningen blir bättre och bättre.
- Att vi med hjälp av statistik ska kunna se att undervisningen blir bättre och bättre genom de dimensioner av god undervisning som vi fokuserar på.

Mål att nå inom två läsår:

- Att det ute på våra skolor råder fullt förtroende, tillit och öppenhet kring att ge, få och ta emot konstruktiv feedback.
- Att arbetet bygger på reflektioner kring medarbetarnas och organisationens delade erfarenheter.
- Att verksamheten är organiserad så att all personal har möjlighet att delta i kollegialt lärande genom att besöka varandra för att tillsammans förbättra undervisningen.
- Att elevernas kunskapsresultat blir bättre och bättre per årskull.

Period 1   *“Så här gör vi på vår skola”*

- Gemensam KICK OFF med all personal** - Fokus på att vi gör detta #TILLSAMMANS för att vi ska bli *bättre och bättre* på undervisning och inläring genom feedback till lärare. Syftet är inte granskning utan om att stötta varandra så att vi kan dela reflektioner, erfarenheter och arbetssätt.
Presentation av forskning och evidens på området.
- Fokus på lektionsstart & lektionsslut** - Rektor genomför *många korta klassrumsbesök (microbesök ca 15 min)* för att enbart titta på lektionsstart och lektionsslut. Två besök genomförs hos respektive lärare. *OBS: Inga observationer kopplas till person under denna första termin.**
- Workshop/APT “Så här gör vi på skolan”** - På en workshop i slutet av terminen diskuterar kollegiet i grupper och gemensamt det underlag/den statistisk som alla besöken har gett utifrån frågeställningen *“Så här ser vår undervisning ut nu när det gäller lektionsstart och lektionsslut”*.
- Modell för lektionsobservationer och påföljande didaktiskt samtal** presenteras för personalen (inklusive hur det observationsschema som ska användas kommer att se ut).
- Utbildning i coachande samtal** - Rektorer påbörjar utbildning i coachande samtal

* Evidensbaserat observationsschema med fokus på lektionsstart/lektionsslut.

Period 2   *“Systematiska observationer och didaktiska samtal påbörjas”*

- Planera & prioritera** - Rektorer börjar terminen med att lägga in två planerade observationer med påföljande didaktiskt samtal/vecka i sina kalendrar. Därefter planerar de övrig verksamhet.
- Utbildning i coachande samtal** - Rektorer avslutar sin utbildning i coachande samtal.
- Lektionsobservationer** - Rektorer genomför lektionsobservationer med påföljande didaktiskt samtal om lektionen.**
- Workshop/APT** - En workshop/APT under terminen har temat *“Hur kan vi bli bättre och bättre på att ge varandra feedback?” & “Vilka områden känner vi själva (lärarna) att vi kan utveckla?”*

** Evidensbaserat observationsschema och modell för kollegial handledning – Co-coaching

Period 3   *Lärare öppnar sitt klassrum för att få feedback*

- ❑ **Planera & prioritera** - Rektorer börjar terminen med att lägga in två planerade observationer med påföljande didaktiskt samtal/vecka i sina kalendrar. Därefter planerar de övrig verksamhet.
- ❑ **Lektionsobservationer** - Rektorer genomför lektionsobservationer med påföljande didaktiskt samtal om lektionen. **
- ❑ **Co - coaching** - Lärarna börjar besöka varandras lektioner och använder då ett observationsschema och samtalsunderlag för att börja bygga upp vanan vid att ge och ta emot feedback – till att börja med huvudsakligen genom att varje lärare bjuder in en kollega för att få feedback på något som man speciellt själv önskar få återkoppling på. **
- ❑ **Workshops/APT** - Två workshops under terminen har temat *“Hur kan vi bli bättre och bättre på att ge varandra feedback?”* & *“Vilka områden känner vi själva (lärarna) att vi kan utveckla?”*

** Evidensbaserat observationsschema och modell för kollegial handledning – Co-coaching

Period 4   *Lärare observerar lärare*

- ❑ **Lektionsobservationer** - Rektorer genomför lektionsobservationer med påföljande didaktiskt samtal om lektionen. **
- ❑ **Kollegialt lärande** - Lärarna besöker varandras lektioner och använder då också samma observationsschema som rektorer som underlag för samtal. Alla har då ”samma glasögon” på sig för att fokusera på dimensioner av god undervisning utifrån evidens och forskning.
- ❑ **Fokus på lektionsstart & lektionslut** - Rektorer genomför återigen många korta klassrumsbesök för att enbart titta på lektionsstart och lektionslut.*
- ❑ **Workshop/APT - “Vår undervisning har utvecklats”** - På en workshop/APT diskuterar hela kollegiet tillsammans & i grupper det underlag/statistik som arbetet gett. Alla kan se hur undervisningen har förbättrats över de senaste terminerna.

* Evidensbaserat observationsschema med fokus på lektionsstart/lektionslut.

** Evidensbaserat observationsschema och modell för kollegial handledning – Co-coaching

* + ** Observationsscheman & modeller för didaktiska samtal, workshops & Co - coaching bygger bland annat på material från skolforskarna Marcus Samuelsson & John Steinberg samt Skolinspektionens observationsprotokoll & forskningssammanställning “Framgång i undervisningen”.